

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 121. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359578224/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Her var det at han tilbragte tre Aar af sit Liv med Processen for Jean Calas. Denne, en 68 Aar gammel, protestantisk Købmand i Toulouse, hvis yngste Søn var gaaet over til Katolicismen og derved bleven fremmed for sin Familie, havde tilmed havt den Sorg, at hans ældste Søn, et letsindigt og udsvævende ungt Menneske, tog Livet af sig. Snart udsprede den katolske Gejstlighed blandt Pøbelen, at Faderen selv havde kvæbt sin Søn af Had til den katolske Religion, som Sønnen sagdes den næste Dag at have villet antage. Hele Familien blev lagt i Lænker, den Hængtes Lig blev udstillet og gjorde det ene Mirakel efter det andet. Samtidigt indtraf Tophundredaarsdagen for Bartholomæusnatten i Toulouse. I fanatisk Ophidselse dømte tretten Dommere, trods alle Beviser mod Anklagens Sandhed og uden Skygge af Bevis for Brøden, den gamle Mand til at blive levende radbrækket. Det skete, men endnu paa Hjulet forsikrede han om sin Uskyld. Alle Børnene blev under Skin af Benaadning indespærrede i et Kloster og tvungne til at antage den katolske Tro. Da skrev Voltaire i Ferney sit berømte Skrift om Tolerancen og satte Himmel og Jord i Bevægelse for at faa Rets-sagen genoptaget. Han henvendte sig til den offentlige Mening i hele Europa, han tvang Statsraadet i Paris til at fordre Aktstykkerne indsendte fra Parlamentet i Toulouse. Man negtede det, man trak Sagen i Langdrag. Endelig efter tre Aars utrættelige Kampe tvang Voltaire Sagen igennem. Dommen i Toulouse blev erklæret for falsk, den Henrettedes Ære reddet og en Skadeserstatning tilstaaet Familien. Naar man vil vise Retfærdighed mod Voltaire, bør man vel erindre, at det er i dette Tidsrum, Ordene *Écrasez l'infâme* bliver Formelen under alle hans Breve.

I Ferney var det fremdeles at Voltaire optog Familien Sirven. Faderen var Calvinist, Datteren var med Vold bleven kastet i et Kloster. Da hun blev afsindig, løslod man hende, hvorpaa hun druknede sig i en Brønd i nogen Afstand fra Faderens Hus. Sag lægges derpaa an mod Faderen, Moderen og Døtrene for Mord paa den afdøde Nonne. De bliver Alle dømte til Døden. Denne ulykkelige Familie véd intet andet Fristed i Europa end Voltaires Hus. De flygter til ham; Moderen dør paa Vejen af Græmmelse. Atter her tvinger Voltaire ved den Magt, der laa i hans Veltalenhed og hans Ildhu, skønt landflygtig, de franske Domstole til at tage Sagen op paany, og hele Familien blev frikendt.